

صنایع خلاق در شمال انگلستان، ۲۰۲۳

مرکز سیاست‌گذاری و اسناد صنایع خلاق، گزارش پیشینه

معرفی گزارش فرهنگ و صنایع خلاق اندیشکده حکمروایی فرهنگ و صنایع خلاق معرفی گزارش: صنایع خلاق در شمال انگلستان، ۲۰۲۳ محمدعلی ذاکری	نوع سند حوزه تخصصی برنامه عنوان نگارنده / نگارندگان ناظر کیفی مشاور / مشاوران ارزیاب / ارزیابان موعد تحویل تاریخ انتشار مخاطب / کارفرما
پاییز ۱۴۰۲	
اندیشکده حکمروایی فرهنگ و صنایع خلاق	
مالکیت فکری و حق تألیف	
توضیح حق تألیف و مالکیت فکری	فرد / مؤسسه
----- -----	----- -----

جملات کلیدی

مهارت‌های رشد، دسترسی به امور مالی و سرمایه‌گذاری در نوآوری می‌توانند رشد در بخش صنایع خلاق را افزایش دهند. سرمایه‌گذاری در نوآوری صنایع خلاق، محرک اصلی رشد اقتصادی بریتانیا در آینده است. صنایع خلاق در شمال بریتانیا به عنوان یک کارفرمای کلیدی در ایجاد اشتغال مطرح است.

کلمات کلیدی سیاست‌گذاری صنایع خلاق، اشتغال‌زایی و صنایع خلاق، شاخص RCA

مرکز سیاست‌گذاری و اسناد صنایع خلاق^۱

این مرکز برای حمایت از رشد فراگیر و پایدار صنایع خلاق بریتانیا از طریق تولید مدارک و اسناد مستقل و معتبر و ارائه توصیه‌های سیاستی فعالیت می‌کند. مرکز سیاست‌گذاری و اسناد صنایع خلاق توسط دانشگاه نیوکاسل و انجمن سلطنتی هنر هدایت می‌شود و شورای تحقیقات هنر و علوم انسانی از آن پشتیبانی می‌نمایند. گروه مشارکت‌کنندگان اصلی این مرکز شامل دانشگاه نیوکاسل، انجمن کار پیشرفته، دانشگاه ساسکس و دانشگاه شفیلد است و طیف متنوعی از شرکای صنعتی با این مرکز همکاری می‌کنند.

صنایع خلاق در شمال بریتانیا

صنایع خلاق در شمال بریتانیا به عنوان بخشی از اقتصاد محلی، در حال حاضر کمتر از سه درصد به ارزش افزوده ناخالص^۲ بریتانیا کمک می‌کند. اگر این منطقه سهم خود را حتی در حد متوسطی افزایش دهد، مزایای رشد اقتصادی قابل توجه خواهد بود. در صورت تحقق، این امر کمک زیادی به هدف چشم‌انداز منطقه‌ای دولت بریتانیا خواهد نمود که تا سال ۲۰۳۰ رشد قابل توجهی در مناطق مختلف را به دنبال خواهد داشت. به علاوه، این رشد به نفع کل بریتانیا است؛ زیرا اقتصاد خلاق قوی‌تر در مناطق شمالی این کشور، برای صادرات و سرمایه‌گذاری مفید بوده و تقاضا برای کالا و خدمات کسب‌وکارهای خلاق را در بقیه اقتصاد بریتانیا نیز افزایش می‌دهد.

در این نوشتار روی سه حوزه تأکید شده که مسئولان سیاسی و صنعتی در شمال بریتانیا می‌توانند رشد در بخش صنایع خلاق را از طریق آن‌ها افزایش دهند:

➤ مهارت‌های رشد

1. Creative Industries Policy and Evidence Centre
2. Gross Value Added (GVA)

➤ دسترسی به امور مالی

➤ سرمایه‌گذاری در نوآوری

اهمیت سرمایه‌گذاری و چشم‌انداز منطقه‌ای در صنایع خلاق

صنایع خلاق، محرک اصلی رشد اقتصادی بریتانیا در آینده خواهد بود. به همین دلیل صنایع خلاق موضوع یک «چشم‌انداز منطقه‌ای ۳» جدید است که توسط دولت بریتانیا در ژوئن ۲۰۲۳ منتشر شد.

رشد این بخش بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹ و قبل از تأثیر تعطیلی‌ها در طول همه‌گیری، تقریباً به میزان یک‌سوم بوده که این میزان رشد بیش از ۱.۵ برابر سرعت رشد مجموع اقتصاد بریتانیا بوده است. در حال حاضر ارزش افزوده ناخالص صنایع خلاق به بالاتر از سطح پیش از همه‌گیری، یعنی بیش از ۱۰۰ میلیارد پوند در هر سال رسیده است. چشم‌انداز منطقه‌ای صنایع خلاق، هدف‌گذاری خود را برای دستیابی به ارزش ۵۰ میلیارد پوند اضافی در هر سال تا سال ۲۰۳۰ تعیین کرده که طبق برخی از پیش‌بینی‌ها تا سطح دو برابر شدن ارزش افزوده ناخالص و اندازه نیروی کار تا سال ۲۰۳۰ امکان‌پذیر است.

پیش‌بینی‌های رشد در ابعاد مختلف صنایع خلاق واقع‌بینانه هستند، زیرا انتظار بر این است که تقاضا برای کالاها و خدمات خلاقانه مانند دهه گذشته همچنان به رشد جهانی ادامه دهد.

اهمیت صنایع خلاق در ایجاد اشتغال

صنایع خلاق در شمال بریتانیا به‌عنوان یک کارفرمای کلیدی مطرح است و تا سال ۲۰۲۱ توانسته ۲.۳ میلیون شغل ایجاد نماید. این میزان نسبت به سال ۲۰۱۹، بیش از ۱۱ درصد افزایش داشته و حدود ۷ درصد از کل

مشاغل بریتانیا را تشکیل می‌دهد. همچنین صنایع خلاق به‌طور غیرمستقیم به ایجاد ۱.۳ میلیون شغل خلاق در سایر بخش‌ها کمک نموده که این میزان اثرگذاری در اشتغال قابل توجه است؛ به‌عنوان مقایسه، بخش علوم زیستی در همین مدت تنها در حدود ۲۸۰ هزار نفر را استخدام نموده است. همچنین نکته مهم دیگر آن است که مشاغل صنایع خلاق به‌دلیل مزایای بیشتر، از رضایت شغلی بالاتری نسبت به مشاغل ایجاد شده در سایر بخش‌ها برخوردارند.

جایگاه بریتانیا در اقتصاد خلاق جهانی

بر اساس آخرین آمار کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد^۴، بریتانیا در رتبه چهارم اقتصادهای توسعه یافته از نظر صادرات خدمات مربوط به صنایع خلاق قرار دارد و در حدود ۵ درصد از کل صادرات جهانی این بخش را به خود اختصاص داده است.

صنایع خلاق بریتانیا برای سرمایه‌گذاران بین‌المللی نیز جذاب هستند. پروژه‌های سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی^۵ در حوزه صنایع خلاق از سال ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۹ شاهد افزایش چشمگیری بوده‌اند که حدود ۱۰ درصد از کل پروژه‌های سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در بریتانیا را شامل می‌شود. با این حال، توزیع سرمایه‌گذاری خارجی عمدتاً به‌صورت نابرابر بوده و به سمت لندن و جنوب شرق هدایت شده است.

4. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)

5. Foreign Direct Investment (FDI)

بررسی شاخص RCA در اقتصاد صنایع خلاق بریتانیا

در این نوشتار به منظور بررسی وضعیت بریتانیا در اقتصاد خلاق جهانی از شاخص «مزیت نسبی آشکار شده» استفاده شده است. RCA یعنی میزان صادرات صنایع خلاق یک کشور به عنوان بخشی از کل صادرات آن نسبت به همان میزان برای کشور دیگر. وقتی این نسبت بیشتر از ۱ باشد، یک کشور در یک بخش خاص نسبت به رقبای خود از مزیت نسبی برخوردار است.

از نظر خدمات خلاقانه، تنها ایالات متحده آمریکا، جمهوری ایرلند و اتحادیه اروپا به عنوان یک بلوک دارای شاخص مزیت نسبی بالاتر از بریتانیا هستند. از نظر کالاهای خلاق نیز بریتانیا از مزیت نسبی مناسبی (حدود ۱.۵) نسبت به بسیاری از اقتصادهای دیگر برخوردار است؛ تنها اتحادیه اروپا، ایتالیا و چین به طور مداوم مزیت بالاتری نسبت به این کشور دارند.

---

6. Revealed Comparative Advantage (RCA)

پژوهشکده سیاست‌گذاری
دانشگاه شریف

spri.sharif.ir

spri@sharif.ir

[sharif.policy](https://www.instagram.com/sharif.policy)

[sharif-policy](https://www.linkedin.com/company/sharif-policy)

t.me/spri1

تهران، بلوار تیموری، میدان تیموری، محوطه آموزش دانشگاه شریف،
پژوهشکده سیاست‌گذاری دانشگاه شریف

۰۲۱-۶۶۰۶۵۱۴۰

